

Oponentský posudek diplomové práce:

Terezie Koláčková: Pro šťastný a spokojený život? Mezinárodní den žen, první den školního roku, Závody míru v období normalizace jako příklady ideologické praxe, FFUK 2015, 88 stran + 14 příloh.

Vybrané formy legitimizačních rituálů považuji za velmi vhodné a dobře vypovídající. Jak autorka přiznává v úvodu, jejím záměrem nebylo v chronologickém sledu dopodrobna rozebrat realizaci jednotlivých oslav. Jako cíl práce si stanovila nalezení ústředních ideologických sdělení, realizace a působení daných událostí a také nahlédnutí možných motivací aktérů (s. 10). V úvodu mohla lépe vysvětlit, proč si mezi jmenovanými událostmi vybrala zrovna tyto a ne jiné. V rámci obhajoby bych se autorky rád zeptal, proč zkoumala Závod míru a nikoli Olympiády, které by díky politickým okolnostem roku 1980 (moskevská olympiáda) a 1984 (losangeleská) mohly být mimořádně výživným předmětem analýzy ideologických sdělení.

Z hlediska struktury lze konstatovat, že práce je přehledně a logicky členěna. Autorka text rozdělila do čtyř kapitol, kde první se věnuje teoretickým základům analýzy a následné tři kapitoly pojednávají o některé z vybraných událostí. Namítl bych jen, že autorka zbytečně text strukturuje na příliš mnoho podkapitol. Bohatě by stačily tři podkapitoly: korespondovalo by to navíc s analytickým aparátem, který autorka navrhla a využila (viz níže). Takto je text rozkouskovan do malých celků v rozsahu jedné stránky, což pro historickou práci není moc vhodné.

Studované události jsou nahlíženy podle jednotného analytického schématu, což je jistě chvályhodné: za prvé se autorka nejprve soustředí na popis ideologického obsahu; v druhém kroku pak na promítnutí ideologických obsahů do ritualizovaných činností a posléze v kroku třetím se soustředí na samotné aktéry ve smyslu jejich motivací a míry identifikace s konkrétní ideologickou praxí. Diplomová práce však tyto tři roviny nenaplňuje vždy zcela uspokojivě. Zdá se mi, že právě i z tohoto důvodu, byla práce rozkouskována až k nepřehlednosti, aby tím byl alespoň trochu zastřen fakt, že první rovina analýzy je vždy nejrozsáhlejší a nejdůkladnější, ritualizace je pak kratší a nejméně jsou rozpracovány zájmy a motivace aktérů.

V oblasti teorie se autorka opírá výhradně o koncepci ideologie Louise Althussera, což považuji za vhodné východisko, kompatibilní se zvolenými cíli. Za vhodné zároveň považuji definování základních analytických pojmů, jako je vedle ideologie, rituál, performativní jednání. U definice normalizovaného jazyka bych očekával preciznější definici: čtenář musí usuzovat spíše na základě citovaných autorů než na základě explicitních autorčinných formulací dobrat, o čem je řeč.

Seznam informačních zdrojů, z nichž autorka vycházela, je akceptovatelný a reprezentativní. Rovněž její orientace v zahraniční teoretické literatuře, stejně jako historické literatuře relevantní pro dané téma je obstojná. U Mezinárodního dne žen autorka mohla více využít dobové sociologické literatury, které je doslova nepřehledné množství (včetně vynikajících empirických výzkumů). Možná by to bylo reprezentativnější a méně pracné, než konstruovat obrazy žen a hlavně dopad těchto obrazů v prostoru každodennosti prostřednictvím novinových článků v Rudém právu.

Z jazykového hlediska je práce solidní, ba čtivá a stylisticky vhodně formulovaná.

Práci shledávám jako zdařilou a v závislosti na výkonu autorky během obhajoby ji hodnotím mezi stupni výborně a velmi dobře.

V Praze, dne 1. června 2015

Doc.PhDr.JUDr. Jakub Rákosník, Ph.D.